

O czym warto pamiętać będąc świadkiem w sprawie karnej

Po pierwsze i najważniejsze – zasadniczo każda osoba wezwana w charakterze świadka ma obowiązek stawić się i złożyć zeznania (art. 177 § 1 k.p.k.). Nieusprawiedliwione niestawiennictwo na przesłuchanie grozi bowiem nałożeniem kary pieniężnej nawet do 3.000 zł, może skończyć się przymusowym doprowadzeniem do sądu lub prokuratury (art. 285 § 1 i 3 k.p.k.), a w najgorszym przypadku – aresztowaniem na okres do 30 dni (art. 287 § 2 k.p.k.)

Świadek, który nie może się stawić na wezwanie z powodu choroby, jest zobowiązany dostarczyć do wzywającego go organu zaświadczenie wystawione przez lekarza sądowego (art. 117 § 2a k.p.k.). Należy przy tym pamiętać, że świadka, który z przyczyn od siebie niezależnych nie może się stawić na wezwanie, można przesłuchać w miejscu jego pobytu (art. 117 § 2 k.p.k.).

Za stawiennictwo na przesłuchanie należy się zwrot kosztów

Świadkowi, który na wezwanie właściwego organu stawia się na przesłuchanie przysługuje zwrot kosztów podróży – z miejsca jego zamieszkania do miejsca czynności – w wysokości rzeczywiście poniesionych racjonalnych i celowych kosztów przejazdu, jak i zwrot utraconego zarobku lub dochodu (art. 618a § 1 k.p.k. i art. 618b § 1 k.p.k.). Zwrot tych należności właściwy organ przyznaje jednak jedynie na wniosek świadka, który musi być złożony w terminie zaledwie 3 dni od dnia, w którym nastąpiło przesłuchanie (art. 618k § 1 i 2 k.p.k.).

Osoba najbliższa może odmówić zeznań. Także na piśmie

Obowiązek stawiennictwa na przesłuchanie nie w każdym przypadku jest równoznaczny z obowiązkiem zeznawania. Osoba najbliższa dla podejrzanego, czy oskarżonego może odmówić zeznań (art. 182 § 1 k.p.k.) – zarówno przed właściwym organem, jak i poprzez wysłanie do niego takiego oświadczenia na piśmie.

Osobami najbliższymi są zwłaszcza: małżonek, dzieci, wnuki, rodzice, dziadkowie oraz rodzeństwo, a także „osoba pozostająca we wspólnym pożyciu” – tj. taka, którą z oskarżonym łączą więzi emocjonalne, fizyczne oraz wspólne gospodarstwo domowe. Odmiennosc płci osób pozostających w takiej relacji nie jest warunkiem uznania ich za pozostających we wspólnym pożyciu (art. 115 § 1 k.k.).

źródło: ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (k.p.k.), uchwała Sądu Najwyższego z 26 października 2006 r. I KZP 22/06, ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, uchwała Sądu Najwyższego 7 sędziów z dnia 25 lutego 2016 r. I KZP 20/15

Wybrane bieżące orzecznictwo

Zbieranie informacji przez detektywa na potrzeby postępowania rozwodowego nie narusza prawa do prywatności: „Nie jest działaniem bezprawnym złożenie do sądu przez stronę postępowania określonego dokumentu – chociażby naruszającego cudze dobra osobiste – w celu przeprowadzenia przez sąd dowodu z tego dokumentu na okoliczność mającą znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy.”

W sprawie, w której sąd wyraził ww. zapatrywanie, o naruszenie prawa do prywatności została pozwana osoba, która w innym postępowaniu – rozwodowym – celem wykazania zdrady małżeńskiej, wykorzystywała raport detektywistyczny. Raport ten obejmował bowiem informacje nie tylko o podejrzanym o zdradę małżonku, ale i jego prawdopodobnym aktualnym partnerze. To właśnie ta osoba uznała, że jej dobra osobiste zostały przez sporządzenie raportu i złożenie go do sprawy sądowej naruszone. Stanowiska tego nie podzielił Sąd, który stwierdził, że informacje dotyczące osoby, która złożyła pozew o ochronę dóbr osobistych, znalazły się w raporcie detektywistycznym jedynie z powodu utrzymywania przez nią bliskich relacji z małżonkiem osoby pozwanej. Za oczywiste zaś Sąd uznał, że wykazanie procesowo takiej okoliczności rzutuje na ustalenie winy małżonka za rozkład pożycia i nie może być uznane za działania bezprawne.

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 12 lipca 2018 r., V ACa 593/17

Przyczynienie się do powstania szkody nie powoduje automatycznie zmniejszenia zadośćuczynienia: „O tym, czy obowiązek naprawienia szkody należy zmniejszyć ze względu na przyczynienie się, a jeżeli tak – w jakim stopniu, decyduje sąd w procesie sędziowskiego wymiaru odszkodowania w granicach wyznaczonych przez art. 362 k.c. Decyzja o obniżeniu odszkodowania jest uprawnieniem sądu.”

W powyższej sprawie, w której pracownik przyczynił się do swojego śmiertelnego wypadku aż w 57%, Sąd mimo to uznał za zasadne wypłacenie rodzinie pełnego zadośćuczynienia. Stopień krzywdy i bezradności wdowy oraz niepełnosprawnego syna zmarłego wobec odnalezienia się w nowej sytuacji zdaniem Sądu uzasadniał odstąpienie od zmniejszenia wysokości zadośćuczynienia.

Wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach z 23 maja 2018 r., Sygn. akt III Ca 203/18

Opracowanie: Ewa Koper – adwokat

Jesteśmy w posiadaniu pełnych danych związanych ze sprawami omawianymi w niniejszej publikacji.

Newsletter dostarczany jest bezpłatnie, w szczególności Klientom kancelarii. Treść publikacji nie jest formą doradztwa prawnego.

